

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка”

**ВЫВУЧЭННЕ ГІСТОРЫІ
РОДНАГА КРАЮ
ЯК СРОДАК ПАТРЫЯТЫЧНАГА
ВЫХАВАННЯ МОЛАДЗІ**

Матэрыялы студэнцкай навукова-практычнай канферэнцыі
г. Мінск, 19 красавіка 2007 г.

Мінск
РУП «БНІУНФГ ў АПК»
2007

Научно-практическое издание

**ВЫВУЧЭННЕ ГІСТОРЫІ РОДНАГА КРАЮ
ЯК СРОДАК ПАТРЫЯТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ МОЛАДЗІ**

Матэрыялы студэнцкай навукова-практычнай канферэнцыі

РЕПОЗИТОРИЙ БГУ

ЛИ № 02330/0131864. от 20.10. 2006 г.
Подписано в печать 02.06.2007 г. Формат 60 x 84 1/16. Бумага офсетная.
Гарнитура Ариал. Уч.-изд. л. 4,91. Усл. п. 4,19.
Отпечатано на ризографе. Тир. 65 экз. Зак 104.

Отпечатано в типографии РУП «Белорусский научный институт
внедрения новых форм хозяйствования в АПК».
ЛП № 02330/0131674 от 6.06. 2006 г.
220108, г. Минск, ул. Казинца, 86, корп. 2,
тел./факс: 278-58-90.

УДК 37.035.6 057.87
В 921

Друкуецца па рашэнні савета гістарычнага факультэта БДПУ імя Максіма Танка, пратакол № 9 ад 22 мая 2007 г.

Рэдакцыйная калегія:

кандыдат педагагічных навук, загадчык кафедры дапаможных гістарычных дысцыплін і методыкі выкладання гісторыі І.І. Багдановіч;
выкладчык кафедры дапаможных гістарычных дысцыплін і методыкі выкладання гісторыі І.Л. Калечыц

Рэцэнзенты:

кандыдат гістарычных навук, дацэнт Дубінін Д.У.
кандыдат гістарычных навук, дацэнт Малюгін А.І.

Вывучэнне гісторыі роднага краю як сродак патрыятычнага выхавання моладзі: матэрыялы студ. навук-практ. канф., г. Мінск, 19 красавіка 2007 г. / Бел. дзярж. пед. ун-т імя Максіма Танка: пад рэд. І.І. Багдановіча. – Мінск., 2007. – 72 с.

ISBN 978-985-6794-20-2

У зборніку разглядаюцца малавядомыя звесткі з рэгіянальнай гісторыі і асаблівасці іх вывучэння і выкладання ў школах і ВНУ, а таксама іх вывучэння і выкладання ў школах і ВНУ, а таксама іх вывучэння і выкладання ў школах і ВНУ.

Адрасавана студэнтам, выкладчыкам, аспірантам і настаўнікам, усім, хто цікавіцца гістарычнай навукай.

ISBN 978-985-6794-20-2

© "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", 2007

У СТУДЭНЦКАЯ НАВУКОВА-ПРАКТЫЧНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ ПА ГІСТАРЫЧНАМУ КРАЯЗНАЎСТВУ.

І.І. Багдановіч

Кафедра дапаможных гістарычных дысцыплін і методыкі выкладання гісторыі БДПУ імя М.Танка ў пяты раз праводзіць студэнцкую навукова-практычную канферэнцыю пад назвай “Вывучэнне гісторыі роднага краю як сродак патрыятычнага выхавання моладзі”. З кожным годам канферэнцыя набывае ўсё большую вядомасць і прыцягвае да ўдзелу ў сваёй рабоце большую колькасць студэнтаў гістарычнага і іншых факультэтаў БДПУ, а таксама навучэнцаў іншых навучальных устаноў рэспублікі. У ёй неаднаразова прымалі ўдзел студэнты з іншых рэгіёнаў рэспублікі. Гэта сведчыць аб узрастаючай цікавасці моладзі да вывучэння на навуковай аснове гісторыі роднага краю і гісторыка-культурнай спадчыны народа.

Асабліва важным з’яўляецца ўдзел у канферэнцыі будучых настаўнікаў гісторыі, бо гістарычнае краязнаўства з’яўляецца адным з важнейшых сродкаў адукацыі і выхавання чалавека, неад’емнай складаючай навучальна-выхаваўчага працэсу, працы настаўніка гісторыі. Краязнаўчая работа, яе навукова апрацаваныя вынікі станюча ўплываюць на павышэнне якасці адукацыі, спрыяюць патрыятычнаму, эстэтычнаму і фізічнаму выхаванню навучэнцаў, усебаковаму росту і развіццю іх здольнасцей, фарміраванню практычных навыкаў і ўменняў праводзіць самастойныя навуковыя даследаванні.

Гісторыка-краязнаўчая канферэнцыя выклікае цікавасць у студэнтаў таму, што дае шырокія магчымасці задаволіць самыя разнастайныя інтарэсы па тэматыцы гістарычных даследаванняў. Гісторыка-краязнаўчыя даследаванні не толькі ўключаюць рэгіянальную (мясцовую) гісторыю, але і ўсё багацце гістарычнай і культурнай спадчыны: жыццё і дзейнасць выдатных асоб, якія ўнеслі адметны ўклад у палітыку, эканоміку, навуку, літаратуру і мастацтва; помнікі гісторыі і культуры; памятныя мясціны; вусную гісторыю і гісторыю паўсядзённасці. Таму ўражвае пералік праблем, якія закранаюць у сваіх дакладах і выступленнях удзельнікі канферэнцыі: гісторыя асобных гарадоў, вёсак, архітэктурных помнікаў, навучальных устаноў, з’яў грамадскага, нацыянальнага, канфесійнага і культурнага жыцця, лёс асобных людзей, успаміны і інтэрв’ю з удзельнікамі гістарычных падзей. Усё гэта яскрава сведчыць: як у асобным, адзінкавым, увасабляецца ўсеагульнае, а ў лакальнай гісторыі праяўляецца сусветная, глабальная.

Змешчаныя ў зборніку матэрыялы, падрыхтаваныя на аснове лепшых выступленняў, зробленых на канферэнцыі. Яны сведчаць аб росце цікавасці яе ўдзельнікаў да вуснай гісторыі: шэраг артыкулаў пабудавана на аснове асабістых зносін (апытанняў, гутарак, дакументаў з асабістых архіваў і фондаў мясцовых краязнаўчых і школьных музеяў) з героямі сваіх даследаванняў, з малавядомымі дакументамі і помнікамі матэрыяльнай культуры. Безумоўна, змешчаныя артыкулы розныя па якасці і навуковай каштоўнасці. Адны, аўтарамі якіх з’яўляюцца студэнты старэйшых курсаў, ушчыльную набліжаны да грунтоўных навуковых артыкулаў, другія, падрыхтаваныя першакурснікамі, з’яўляюцца першым вопытам падрыхтоўкі і афармлення вынікаў свайго

ініцыявага даследавання, першым крокам у навуку. Аднак і тыя і другія ініцыяваўшы высокай ацэнкі, служаць сведчаннем наяўнасці глыбокага і устойлівага інтарэса да вывучэння гераічнага і трагічнага ў гісторыі беларускага народа.

ВАЛОЖЫНСКІ ЕШЫБОТ

А. Грыбоўская

Так гістарычна складалася, што Беларусь нараўне са старажытнымі Італіяй, Іспаніяй, Францыяй, Германіяй, Польшчай з'яўлялася адной з найбольш адметных мясцін у нацыянальнай гісторыі і культуры яўрэйскага народа. Першыя дакладныя звесткі аб пасяленні яўрэяў на землях Беларусі вядомы з 14 ст. У цэнтральнай і ўсходняй Беларусі яўрэі рассяліліся з 16 ст. І менавіта з 16 ст. на Беларусі вядомы іўдзейскія рэлігійныя навучальныя установы – ешыботы.

Ешыбот, ад *ישבה*, старажытна-яўрэйскага – сядзенне, пасяджэнне) – гэта яўрэйская вышэйшая рэлігійная ўстанова, дзе гадоўным чынам вывучалі Талмуд з каментарыямі і рыхтавалі рабінаў. Быў гадоўным цэнтрам іўдзейскай грамадскай думкі і месцам выхавання духоўнай, інтэлектуальнай эліты яўрэйства. Існаванне і папулярнасць ешыботаў залежала ад наяўнасці рабіна-мудраца, здольнага самастойна выкладаць Талмуд і паставы Галахі, даваць уласныя тлумачэнні рэлігійных крыніц. У ешыбот прымаліся юнакі з 13 гадоў, якія скончылі хедэр (пачатковую школу). Навучанне было бясплатнае. Ешыбот утрымліваўся на ахвяраванні яўрэйскіх асоб і прыватных асоб. Тэрмін навучання дакладна не быў вызначаны. У ешыбоце чыталіся лекцыі 2-3 разы на тыдзень, выкладчыкі давалі агульныя кірункі і тлумачылі асобныя месцы і палажэнні Талмуда і Галахі, астатні час вучні займаліся самастойна. На Беларусі старэйшым лічыцца ешыбот у Брэсце. Найбольшыя ешыботы былі ў Валожыне, Лідзе, Міры, Слоніме, Слуцку, Радуні [6, 359].

Самым знакамітым быў Валожынскі ешыбот, які ўзнік па ініцыятыве Віленскага Гаона, даручыўшага заснаванне ешыботу дзеля выкладання Талмуда па новаму метаду свайму лепшаму вучню Хаіму Валожынскаму (поўнае імя Хаім бен Іцхакам Валожынер), і названы ў яго гонар «Эц Хаім» (Дрэва Хаіма). Такую мянушку ён атрымаў таму, што быў родам з гэтага горада і меў тут сваю мануфактуру – шарсцяную фабрыку. Так невялікаму старажытнаму мястэчку наканавана было стаць цэнтрам, куды на працягу стагоддзя накіроўваліся яўрэйскія юнакі дзеля пашырэння сваіх ведаў. Работа па адкрыццю ешыбота пачалася ў 1803 годзе, а заняткі тут афіцыйна налічвалі толькі праз тры гады. Пад кіраўніцтвам рабіна Хаіма ў вышэйшай духоўнай школе спачатку навучалася каля дзесятка юнакоў. Заможны Хаім асабіста клапаціўся пра патрэбы слухачоў. Слава пра навучальную ўстанову імгненна распаўсюджвалася, неўзабаве сюды пачала з'яўджацца моладзь з розных куткоў свету. Тады гаспадар ешыбота звярнуўся да розных асоб, каб аказалі пасільную матэрыяльную падтрымку. На сабраныя грошы неўзабаве быў узведзены драўляны будынак. Пазней